

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pōli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrto leta 1 gold. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrto leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 26. julija 1882.

Obseg: Razpis državne ustanove za grofovski Attemsov vrt za pridelovanje semen pri Št. Petru poleg Gradca. — Ali naj bi bili novi vinogradi za nekaj let davka prosti? — Nekaj o ajdi in njenem pridelovanju. — Ne pozabimo senožit! — Spomini na veliko slavjansko romanje v Rim leta 1881. (Dalje.) — Poročilo o zadnji seji književnega odseka „Matiče Slov.“ dne 8. julija. — Slovenska Matica. — Kaj bo s Trstom? — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Važno za kmetijske in vrtnarske sinove iz Štajarskega!

K št. 9471/554.

Razpis

državne ustanove za grofovski Attemsov vrt za pridelovanje semen pri Št. Petru poleg Gradca.

C. k. ministerstvo za poljedelstvo je za triletni teoretično-praktični poduk v pridelovanju semen in v obdelovanju vrtov na grof Henrik Attemsovem vrtu v Št. Petru pri Gradcu s 1. oktobrom 1882. počenši privolilo podporno ustanovo letnih 180 gold., kateri so namenjeni v prvi vrsti vrednim in potrebnim sinovom kmetov in vrtnarjev iz Štajarskega in še le v drugi vrsti za enake prosilce iz družih deželá.

Prosilci za to ustanovo imajo dokazati:

1. Starost vsaj 16 let s krstnim listom;
2. zdravo in krepko telesno postavo s spričalom zdravnikovim;
3. dober poduk v ljudski šoli z dovršilnim spričalom;
4. praktično pripravnost v kmetijstvu ali vrtnarstvu s spričalom o praktičnem podučevanju.

Prošnje do c. kr. poljedelskega ministerstva imajo se vsaj do 1. septembra 1882. l. poslati do posestnika omenjenega zavoda, gosp. Henrika grofa Attemsa v Leechwaldu pri Gradcu; pri njem se izvé tudi več o omenjenem podučevanju.

Na Dunaji meseca julija 1882.

Iz c. kr. poljedelskega ministerstva.

Ali naj bi bili novi vinogradi za nekaj let davka prosti?

To vprašanje pretresava se uže več let v gospodarskih listih, pri shodih vinorejcev in posebno se je živahno o tej zadevi razgovarjalo pri posvetovanju postave za vredjenje zemljišnega davka, ker ravno ta postava odločuje, katera zemljišča so sploh zemljišnega davka prosta, in še posebej, katerim je začasno davek odpuščen.

Samo po sebi se razume, da vinogradi ne spadajo v tisto vrsto zemljišč, ki morajo zemljišnega davka

sploh prosta biti, kakor na pr. nerodoviten svet, močvirja, jezera, ceste, pota, javni trgi, vodotoči, pokopališča itd., in tega strokovnjak ni zagovarjal, temveč vprašanje vrtilo se je samo okrog tega, ali naj bi bili novi vinogradi začasno davka prosti ali ne.

Na to splošno vprašanje smemo sploh odgovoriti, da je začasno oproščenje na novo napravljenih vinogradov opravičeno. Vprašanje je tedaj, za koliko časa in s katerimi pogoji.

Pred vsem pogledimo po razlogih, kateri govorijo za to, da se novim vinogradom privoli začasno oproščenje davka. — Samo po sebi se razume, da bi vinorejci z velikim veseljem pozdravili postavno določilo, katero bi začasno oproščenje davka izreklo; očitvidno pa je tudi vinoreji sploh, nadalje trgovini z vinom, pa tudi državi taka postava koristila. Postava varuje nove iznajdbe s privilegiji, ki zabranijo za gotov čas ponarejanja, to zagotavlja iznajdeniku izključljivo prvi dobiček od iznajdbe, in to je drugim nagon zadosti, se truditi in si glavo beliti; konečno pa so dobre nove iznajdbe vsem na korist in tudi državi, kateri izdelovanje tako različnega davka donáša.

Enako opravičeno je oproščenje davka pri novih hišah, ki tudi enako koristi lastnikom, občinstvu sploh in z ozirom na davek državi. Tako se tudi zanesljivo sme trditi, da se bo ljudi dosti našlo voljnih, denar založiti v napravo novih vinogradov, ako vedó, da jim vsaj nekoliko let, dokler novi vinograd tako in tako nič ali prav malo dohodka daje, ne bo treba davka plačevati.

Je pa tudi sploh opravičeno omejeno tako oproščenje davka, ker prvo pravilo za umni stalni davek, o katerem se mora pred vsem zahtevati, da ga bo prizadeti mogel stalno plačevati, je to, da se ima plačevati od stalnega dohodka; ker je pa vsakemu znano, da nov vinograd več let sploh dohodka ne daje, uže tak vinograd sam na sebi ni za davek, naravno je uže tedaj oproščenje davka za ves čas, v katerem novi vinograd sploh čistega dohodka ne daje.

Opravičeno, državi in vinoreji koristno je pa tudi še nekoliko dalje oproščenje, ker se s takim oživlja poljedelstvo sploh, ker se pomnožuje vrednost domačih pridelkov sploh in s temi sploh nehoté širijo viri za državne dohodke.

Sploh bi bilo tedaj gledé časa oproščenja naše mnenje to, naj bodo novi vinogradi še ravno toliko let polne rodovitnosti davka prosti, kolikor let redno nič ali celó malo rodé.

Pogoji, katere bi vlada pri oproščenju stavila, morali bi biti taki, da zagotovijo lastniku in državi stalen